

Låavthgåetiem tseegkedh

© Aajege 2017

Tjaelije: Marit M Fjellheim

Guvvieh vaalteme jïh sjïehtedamme: Marit M Fjellheim / Anja Labj
Njaalmeldh gaaltijh: Bievnijh Ruvhten sjïjteste
Guvvie 3. sæjrosne: Iver Olsen, Rørosmuséén vâarhkoste

Daam gærjetjem maahtah mijjen gaskeviernien sæjroste
veedtjedh: <http://aajege.no>

Saemiedigkie lea beetnehvierhtiejgumie dåårjeme.

Ij leah luhpie daehtie gærjetjistie jeenebem jieniedehtedh goh laaken njoelkedassi
mietie "Lov om opphavsrett til åndsverk."

Gåetieh

Ij leah mijjen naan vihties baakoe joekoen sæjjan, guktie dihte laedtiej baakoe 'hjem'.

Dovletje aejkiej, goh saemieh lin johtehtjeminie, dle fierhten jaepie-boelhken lin vihties årromesijjieh. Nimhtie dam ij leah mijjen naan vihties baakoe joekoen sæjjan, guktie dihte laedtiej baakoe 'hjem'. Mijjen lij dihte gåetie dihte 'hjem'. Jih dejstie gåatijste lin jijnjh. Tjaktje-, daelvie-, gijre- jih giesie-gåetie. Jih gellien aejkien soptsestin dovne vihties sijjiej jih gåetiej bijre gusnie dle dej gaskeboelhki aaj lin årroeminie, guktie suehpedem jallh tjaktjegiesiem.

Gaaltije: Jaahkenelkien, Aanna (1998)

*Guvvie: Båatsoesaemieh daelviegåetien åvtene Rørosen dajvesne.
Gaaltije: Iv. Olsen, Rørosmuseet. Åsie guvveste vaaltasovveme.*

gåetie - gamme, teltgamme; hus

gåetiesijjie, gööthsijjie - gammeplass, teltgammeplass, sted hvor det er gamme(r)

låavthgåetie - teltgamme

låavthsijjie, låavthgåetiesijjie - teltgammeplass

gåetie-jerkie, gööth-jerkie - leirplass, sted (bosted) som en nettopp har flyttet fra, forlatt

gåetie-aevjie, gået'-aevjie, gåetie-aevtie* - gammel overgrodd gammeplass

tjaktje-, daelvie-, gijre-, giesiegåetie - høst-, vinter-, vår-, sommergamme

årrome-sijjie, arreme-sijjie*, årroeh-sijjie, arrah-sijjie*, orresje, veasoe, veasome-sijjie - bosted, boplass

Joekehth gâetieh

Guhkede gietjeste saemieh juhtijh almetjh mah dajveste dajvese johtehtjamme jaepesne. Åvtesne gâetiesijjeh utnin gellene lehkesne. Derhviegâetieh vihties sijjine, jallh låavthgâetiem maam meatan veeltin juhtiemisnie. Deakekhk utnin gâetiesijjine jallh dejtie rãantjoej-gujmie giesiehtin deakahgieriehtsinie.

- deakah-gierehtse; deakah-tjïelke** - pulk til teltgammestengene; kjelke til teltgammestengene
derhvie-gâetie - torvgamme
derhvie-laanoë - torvhytte; lang vannrett stokk dekket med skråstilte stranger med ris og torv oppå
gâetien-faasoe - vern mot vind (der været tar, setter man bjørketrær eller ris omkring for ly for gammen)
kåava-gâetie - gamme med *kåava* (forgang foran gamme, med dør på siden, til ly og til forråd)
laanoë-gâetie, laana-gâetie - yttertelt av bjørkestenger dekket med bar for å beskytte det indre telt av teltduk mot snø og is
laenjïe-gâetie - telt med bjørkeris
laevtie-gâetie - gamme av kløvde granstammer
laste-gâetie - provisorisk gamme av bjørkegrener med løv
leeveh-gâetie - teltgamme som er dekket av grankvister
låavth-gâetie - teltgamme
soehpenj'-gâetie - telt reist ved foten av en klippe ved hjelp av en lasso (uten stenger)

Tseagkerh

Göökteleejnes låavthgâetien tseagkerh provhkin, otneresgâetien jïh tsegkiegâetien.

otneresgâetie

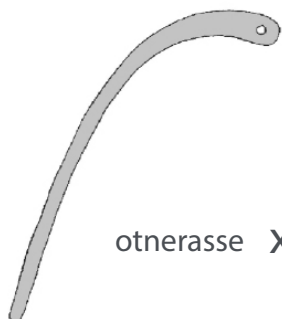

tsegkiegâetie

otneres-gåetie - gamme/teltgamme med *otnerassh* (fire krumme stenger)
tseagkere; tseagkerh - reisverk; teltstang satt opp til tilfeldig bruk; flt. teltstenger som står igjen ved flytting
tsegkie-gåetie - gamme/teltgamme med *tsegkieh* (kløftstenger) i stedet for *otnerassh* (buestenger)

Otneresgåetie

Otneresgåetien njieljie otnerassh, akte aevlerge, göökte vuejemh, göökte golme tsegkieh jñh luhkievijhten medtie deakehkh.

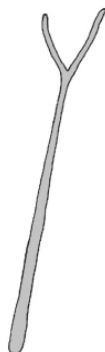
otnerasse x 4

aevlerge

vuejeme x 2

tsegkie x 2 (3)

deakehke x 15

Fierhten otnerassen raejkie dagka såekien maadthgietjesne. Gosse otneresgâetiem tseegkedh dellie voestegh dejtie njieljie otnerasside göökti göökti laavkedh dejnie aevlierginie. Aevlergem otneresraejkiej tjirrh. Mænngan jis dejtie göökte vuejiemidie aaj dej otnerassi giske gâabpatjahken bealan. Mænngan tsegkide tsagkestidh mah edtjeh aevlergem guedtedh, aktem bæssjoetsegkiem jñh aktem jallh göökte oksentsegkieh. Minngemes luhkievijhten medtie deakekhkh tseagkodh dej otnerassi vuestie. Juktie låavthgâetie edtja stejkere tjåadtjodh dellie aaj maahta gârredidh. Otneresgâetie vijries jñh tjækedsh gâetie.

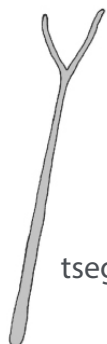
Kråavvoeh såekieh mah praare boeltine sjjdtieh sjjehteles otneresiebñh.

Guvvie: Otneresiebne.

aevlerge - gryteås, tverrstokk som skjeringen henger i
deakehke, flt. deakekhkh, deakah; gaske-gâetien deakekhkh; bæssjoebealan-deakekhkh, bæssjbealan deakekhkh*; oks-bealan deakekhkh*; oxsen-deakah, oxsen-deakehke
 - gamme-/teltgammestang (rette stenger); de tykkere stranger som holder den midtre del av gammen; de innerste gammestenger ved bæssjoe; de to hovedstengene ved døren; stang ved døråpningen
otnerasse, otneres; otneres-deakekhkh = otnerassh; åvt-otneres, minngie-otneres - hver av de fire krumme stenger i gamme (telt eller torvgamme); hver av de to stenger mot bæssjoe; hver av det to stenger mot døren
riehjpe, reahjpe*; viedtemes-riehjpe - rep, snøre; rep til å tjore med
stejkeres*; pred. stejkere, stejkede - stø, stadig
tjækedsh, tjækedsh*, tjækeres*; pred. tjækede, tjækere* - rommelig; som tar liten plass, som får plass, som er så liten at den får plass inni noe tjækedsh gâetie rommelig gamme
tsegkie; gâetien-tsegkie, gâetien-tjegkie*; gaske-gâetien tsegkie; bæssjoe(n)-tsegkie; oxsen-tsegkie - kløftet støtte (hver av de fire stenger (2 par) som støtter otnerassh og som aevlerge hviler på; hver av gammestengene midt mellom døren og bæssjoe; hver av de to støttstenger for otnerassh og aevlerge ved bæssjoe; hver av de to støttstenger ved døren
vaaltehtsh, vaaltahtahke, vaaltahtahke-tsegkie, vaaltehtsh, vaaltahtassh - hver av de fire støttstenger i en otneres-gâetie, to ved døren (oksen-vaaltehtsh) og to ved bakrommet (bæssjoen-vaaltehtsh)
vijries, vjdies* attr. - vid, omfangsrik
vuejeme; vuejemen-tsegkie - hver av de to tverrstenger som forbinder otnerassh i gamme; teltstang stillet opp mot vuejeme

Tsegkiegåetie

Tsegkiegåetien njieljje tsegkieh jîh luhkievijhten medtie deakehkh.

tsegkie x 4

deakehke x 15

Gosse tsegkiegåetiem tseegkedh dellie voestegh dejtie njieljje tsegkiej suerkieh tjâanghkan beaja guktie njieljien-tsagkeldinie sjædta mij stejkere tjâådtje. Mænngan jis deakahkidie aaj tseagkodh vuestie.

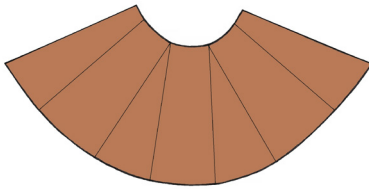
Ij Leah tsegkiegåetie dan vijries jîh tjaekede goh otneresgåetie, men aelhkebe gujht dam tseegkedh.

deakehke, flt. deakehkh - gamme-/teltgammestang (rette stenger)
njieljien-tsagkeldh, njieljien-tsegkie suenjerh - stillas med fire stenger
stejkeres*; **pred. stejkere, stejkede** - stø, stadig
suerkie, sierkie*, **searka*** - kløft, forgrening på tsegkie; mv.
tsagkestidh - støtte opp med stranger (*tsegkieh*)
tsegkie, flt. tsegkieh - kløftstang, gamme-/teltgammestenger med forgrening øverst

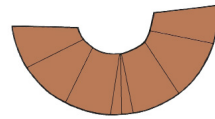
Låavtegh

Dovletje låavtegh gâaroejin naehkeste jallh skâerrete, dovne biessete aaj. Mænngan jis vaaresistie jallh jassijes leerehtistie. Daan aejkien jeatjah nænnoes tyjeste.

Åvtesne vaareslåavthgâetien göökte låavthbielieh:

låavthbielie x 2

bierjese

Bierjesem aaj gâaroejin maam biejin dan göökten låavthbielien bijjelen, bieghen jîh ebrien vuestie.

Låavtiemisnie tjuara låavthbielide garhtsigujmie deakahkidie gârredidh.

Guvvie: Låavthgarhtsigujmie deakahkidie gârredamme.

bierjese, bierjestahke - røykskjerm; skjerm mot regn (settes opp mot vindsiden)

låavtege - teltduk

låavtegen gaeblië - kanten av teltduken som legges om dørstrangen

låavthbielie - én teltduk (til halve teltet)

låavthgarhtse; låavthgurruve - bånd på teltduk

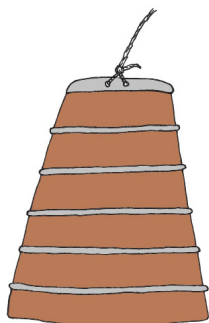
låevtedh I; låavtestidh - legge teltduken på teltreisverket; legge teltduken på i en hast

vaarese; vaareslåavtege - vadmél; teltduk av vadmél

Oksehke / okse

Oksehkem (oksem) aaj gâaroejin naehkeste jallh skâerreeste, dovne vaaresistie jallh voesseleerehtistie. Jis idtjin dam utnieh, provhkin dueljiem.

Oksehken bijjielisnie tsaknge. Oksehken aaj dâarah mah dâaresth biêjesovveme, daan oksehken vijhte.

oksehke/ okse

bejsjeme, bajsjeme; bejsjeme-bielie - rommet på hver side av døren (fra døren til otnerasse); nederste del av dørstolpe; dørstolpe

bejsjemen-dâara, bejsjemen-gaeblië* - tverrtre ovenfor teltdør

bejsjemen-tsegkie - den kløftstang (tsegkie) som står på tverrtreet over døren og støtter ævlerge på utsiden av otnerassh

dâara, bejsjemen-dâara*; **dâeriesmoere, oksen dâeriesmoere; lievhkie; dâeries-fealloe;**

oksen-dâara - tverrfjel i teltdør; tverrtre i gammedør; den nederste tverrfjelen (nærmest dør-åpningen) mellom oksen-alkh = dâara

gaeblië, bejsjemen-gaeblië* - den øverste spile på teltdøren

oks-bielie - dørsiden, den del av gammen/teltgammen mellom aernie og okse

okse - rommet innenfor døråpningen; (dør i hus)

oksehke, (okse) - dør (av sekkestrie eller skinn med spiler)

okse-raejkie; oks-raejkien, okse-raejkien - døråpning i gamle, teltgamme; (ut) gjennom døren

oksestahke - dørrommet, rommet innenfor døren (der man har ved)

oks-gaske* - rommet utenfor døren

tsaknge - tverrspile i teltdør, halvmåneformet fjel i øvre enden av døren

Daaletje låavthgâetieh

Daan aejkien måedtieleejnes låavthgâetieh mah fabrigkine dorjesovveme. Dej leah staeleste deakehkh, jîh naakenen dejstie ajve akte deakehke. Dîhte aajne deakehke edtja gâetien jarngesne tjâadtjodh jîh guadta abpe låavtegem. Dagkeres daaletje låavthgâetie aelhkie tseegkedh, ihkie jarngen deakehke maahta ovsjîehteles jîh âvtem tjâadtjodh.

Guvvie: Låavtege.

Guvvie: Staeliedeakehke.

Gåetiesijjiem ohtsedidh

Åvtelen låavthgåetiem tseegkedh dellie voestegh sjiehteles jïh suajas gåetiesijjiem tjuara gaavnedh. Ohtsedh deavam mij jalke jïh gejhkie jïh gusnie johke baalte, gaaltijejohke. Moerh aaj daerpies lihke jïh bïjre gåetiesijjiem.

*Guvvie: Båeries gåetiesijjie 'Finnkoihaugan' Forollhognesne, Åarjel-Trøndelaagesne.
Guvviedæjja: Thomas Ole Andersen.*

Guvvieh: Gaaltije-johketje.

gaaltije - kilde, oppkomme

gaaltijejohke - bekk som kommer fra en kilde

gåetiesijjie; låavthgåetiesijjie - gammeplass; teltgammeplass

Daaletje låavthgåetiem tseegkedh

Deavam voestegh röönjedh jïh jalkesjidh. Dellie deaveste vuajna jïh sjiehtesje guktie okse åarjese jallh loksesse båata. Nimhtie bööremes oksem utnedh aereds-låvnen jïh iehkedsvælløen. Jillede jïh noerhtede maahta tjarkebe böegkedh, dagka ij oksem sijhth.

Guvvie: Låavthgåetiem tseegkieh.

jalkesjidh, jolkesjidh; sjyjesjidh; njeajodh II - jevne ut, gjøre jevnere, slettere; rydde, gjøre slett (marken for gamme, mv.)

röönjedh VI - rydde (riktig ordentlig, f.eks. gamme-, teltplass, ta vekk småskog)

sjiehtesjidh - passe til, få på plass

Aarnesjidh

Dellie aerniegierkieh ohtsedidh, nænnoes pliehtje gierkieh mah gejhkie deavaj biejjhbielesne gâåvnesieh. Båassjose hijven jis tjaebpies jissehts båassjoegierkiem aaj gaavnh.

Guvvie: Aarnesjeminie.

aarnesjidh - bygge ildsted

aernie - ildsted, arne

aerniegierkieh, aarnehgierkieh - ildstedsteiner

aernieraedtie, aarnehraedtie - kanten av ildstedet

aerniesijjie, aarnehsijjie - ildsted

betnie-gierkie - bunnstein, stein i bunnen av aernie i gamme

båassjoe-gierkie - arnestein som vender mot båassjoe

nalhke-gierkie - stein på tvers av aernie, den ene vender mot *båassjoe* og den andre mot *okse*

åajvelds-gierkie, åajjelds-gierkie, åajjeles-gierkie - stor flat stein bak ildstedet (nærmest *båassjoe*) eller foran ildstedet (til vannbeholdere, *tjaetsie-lihtieh*)

Dyölkhk jìh oksenjarpehke

Dyölhke såekiegalte mij hijven utnedh låavthgåetesne, juktie dyölkhk juekieh doerkeldh-låajtojne jìh oksine. Göökte dyölkhk gåabpegen låajtose, aerneste oxen raajan. Dam såekeste jìh bööremes dam viæredh. Dyölhki gaskesne ðihte oksestahke. Oksenjarpehke jallh oksensåalka aaj hijven. Oksehke dan vuestie gahtja.

Guvvie: Dyölkhk jìh oksenjarpehke mejtie ij leah viæreme, biessie annje aajmene.

dyölhke*, **dyölehke**; **oksen-dyölhke** - hver av de to tykke bjørkestammer som deler dørrommet (*okse*) fra sitte- og soveplassen; dørstokk i gamle (*oksen dyölehke*)
oksen-jårpehke, **oksen-jarpehke**; **goevtes-moere**, **goevtes-spaarra*** - terskel, dørstokk
oksen-såalka - dørstokk; stein ved døren i gamle
viæredh IV, **vearedh*** - barke av (tre), telgje (med øks)
viærelðihkie pred. - avbarket, økset av (bark)

Doerkh dâajodh

Gosse låavthgåetiem doerkestidh dellie voestegh såekijste doerkh dâajodh. Sjiehteles gâhkoe 30 - 40 cm.

Bööremes doerkh dâajodh smaave såaketjijstie, laenjiesåekijste, mej tjaebpies njoetjeles doerkh, laenjiedoerkh.

Doerkh dâajeme dellie sjiehteles doerketjomhpem faarhman vaalta, jih maadthgietjeste gåatan tsaaka.

Guvvieh: Såekiendoerkh dâajodh jih dle gåatan guedtedh.

doerke, flt. doerkh - gammeris

dâajodh II; doerkh dâajodh - bryte, brekke; skjære ris (ris, bar); skjære, bryte gammeris

laenjie; laenjje-doerkh - fint bjørkeris; fint, mykt ris til låajtoe

laenjje-såekie - ung bjørk med fine grener og fint ris

leeveh-doerkh, leevegh-doerkh - kvister av gran eller furu

skierrie/ skiesjlje*; skierrie-doerkh - dvergbjørk; dvergbjørkris

Gåetiem doerkestidh

Båassjoeraejkeste aalka doerkh biejedh, nimhtie guktie doerken gieregh båassjoen gâajkoe jîh maadtegh oksen gâajkoe.

Aktem bieliem voestegh doerkestidh dyôlhken raajan, jîh dellie mubpiem bieliem mænngan.

Guvvie: Njoetjeluktie galka doerkestidh.

Båassjose biejedh njoetjelommes doerkh. Hijven aaj båassjoem skierrine doerkestidh.

*Guvvie: Skierrie/ skiesjlîe**

Orre doerkeldh låajtoeh dan njaelkiesligke hopsoeh.

Jis naan goesh jallh gasngesenahagke gâetiesijjien lîhke, dellie maahta leevehdoerkh jallh gasngesrijsieh gâetienraakngose biejedh, raakngesidh, juktie bijvelâbpoe gâetien sisnie. Eah dellie snjearah gænnah dan aelhkieslaakan gâatan biesh.

Guvvie: Leevehdoerkh.

bâassjoe, bâassja - innerste del av telt eller gamme, matplassen

bâassjoe-raejkie - trekkhullet ved *bâassjoe*

doerke-faerhmie, doarke-tjomhpe, doarke-tjamhpa* - fange ris

doerkeldihkie, doerkeldahkesne - (er) rislagt

doerkestidh - belegge med ris (*gâetiem*)

gasngese, gasnges(h), gasnges-rijsieh - einer, einerris

gierege, giereh; giêrh-gietjie - toppende (av kvist); topp av (tre); mv.

laanjedh IV - legge ris på (gammegolv), dekke (jorden, bakken) med bjørkeris; legge store grener, grankvister utenpå et stillas, utenfor en vanlig teltgamme om vinteren for å isolere og ta av for snø

lâajtoe, lâajta; doerkeldh-lâajtoe, doerkeldh-lâajta - den rislagte del av gammegulvet, sitte- og soveplass på hver side av arnen i en gamme eller teltgamme

maadtege, flt. maadtegh, maadth; maadth-gietjie - rotende (av kvist); rotende av (tre); mv.

njoetjeluktie; njoetjeluktie doerkestidh; njoytjeluktie - legge riset pent og glatt, så det ikke spriker til alle kanter; glatt (som et riktig og pent lagt risdekke i gamme) mv. jamfør *njoetjeluktie*

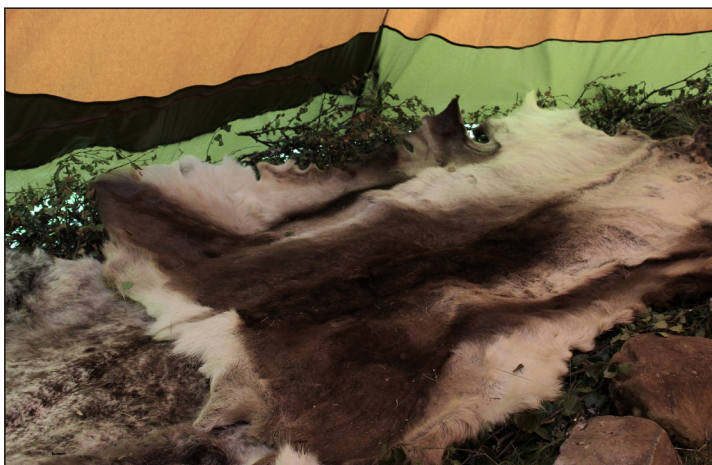
raakngesidh - legge grankvister nede langs teltveggen utvendig av telt

raakngoe, raaknga; gâetien-raakngoe - plassen nede langs teltveggen (utvendig eller også innvendig); plassen langs veggen utvendig; stein, never eller barkvister lagt langs ytterveggen av telt

rijsie - ris, kvist (av bjørk eller dvergbjørk)

Dueljieh jievehtidh

Gosse låavthgâetie gaervies doerkeldahkesne dellie dueljieh jievehtidh lâajtojde. Voessh, âeremevoessh jîh jeatjah tjâenieh aaj ohtsedidh jîh gâatan guedtedh. Vöörhkedh dam mij galka maadterasse jîh dam mij galka bâassjose.

Guvvie: Dueljeh jïevehtamme orre doerkeldh låajtose.

Guvvie: Voessh jïh âeremevoessh dunnie maadterisnie.

Minngemes moerh tjöönghkedh, tjaetsiem gaaltijistie viedtjedh jïh aelkedh gåetiedovvedh.

bejsjeme-maadterisnie* - like innenfor døren, helt inne ved gammeveggen
gåetiedovvedh IV - bli beboelig; begynne å bo i gammen, teltgammen
jïevehtidh, joevehtidh, jeavahtidh - bre ut skinn; bre ut skinn for gjest(er)
kröödtsedh VI; maadterisnie kröödtsedh - kräätskedh, kroetskedh, kroedtsedh IV, kräätskestidh, kroetskestidh = kröödtsedh - rote og lete etter noe ved gammeveggen, mv.
maadtere - plassen innerst ved (langs) gammeveggen (husbondens plass)
tjaekiedihks - som ikke tar så stor plass (om ting); som har stor plass (om gamme)
tsaekedh I - ta inn (ved i gamme); putte, stikke inn; mv.

*Ikth akte baernie bööti såångedidh, dihte niejte govli dihte
baernie galka baaetedh. Dellie doerkesti baastoeh-ligke,
doerken gieregh oksen gaajkoe jih maadtegh baaassjoen
gaajkoe. Numhtie daajhtoeji juktie idtji dam paajkem
lyjhkh. Dellie gosse paajke bööti jih vööjni guktie lij doerke-
stamme, dellie mieli idtji dihte niejte satnem lyjhkh.*

Gaaltije: Bergsland, Knut: Rørossamiske tekster, 1943.

Gæbrehki soptsesh, Holm Bull, Ella, orre tjaelemevuekien mietie, 1987.

Såångedimmie

Akte baernie mubpien sijtese vualka galka såångedidh. Dellie barre aktem dakterem (niejtem) utnigan dah. Dellie sjovnem utnigan aaj. Dellie dam baerniem gåassoehgtigan, dihte gujht lij læjhka-baernie.

Men dellie dihte gåmma dan jijtse daaktarasse tjaetsie-giebniem geelkie. Dellie olkese dalva, men ij mielh gusnie gaaltije. Dellie dan sjovnese tjåårve: "ruvsjihtjh, ruvsjihtjh, gusnie tjaetsie-gaaltije?" Dellie dihte sjovne vaarreste olkese jìh tjaetsie-giebniem bæksa jìh tjaetsien mietie vualka.

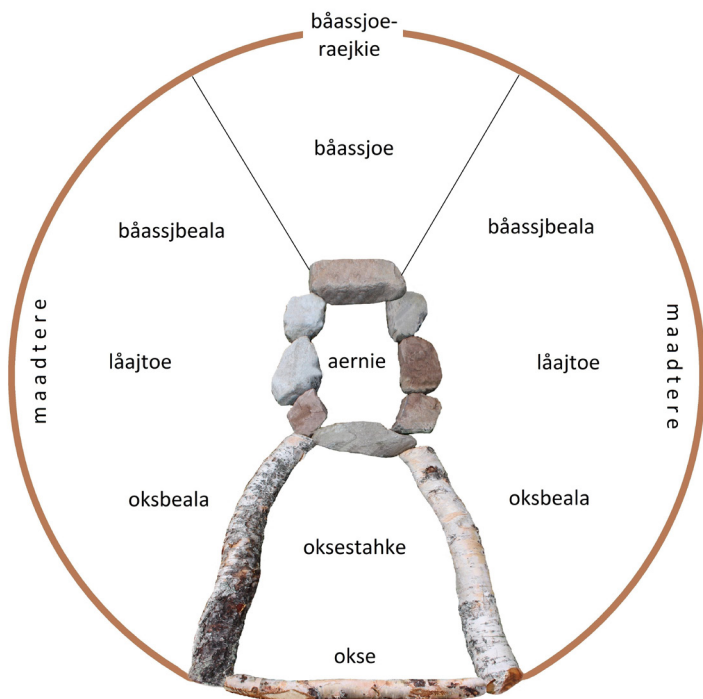
Men idtji badth destie dihte baernie dam dakterem sijhth. Dellie veelti dam sjovnem. Idtji badth dam dakterem sijhth mij tjaetsie-gaaltijem ij mielh.

Gaaltije: Bergsland, Knut: Rørossamiske tekster, 1943.

Gåebrehki soptsesh, Holm Bull, Ella, orre tjaelemevuekien mietie, 1987.

Sijjieh

Gåetesne daah sijjieh; aernie, bæssjoe, bæssjbeala, låajtoe, oksbeala, maadtere, oksestahke, okse.

aernie - ildsted, arne

bæssjoe, bæssja - innerste del av telt eller gamme, matplassen

bæssjoe-beala, bæssj-beala* - den halvpart av hver sitte- og liggeplass som støter opp til *bæssjoe*

gaske-gåetie - den midterste del av gammen

låajtoe, låajta - den rislagte del av gammegulvet, sitte- og soveplass på hver side av *aernie* i gamme/ teltgamme

maadtere - plassen innerst ved (langs) gammeveggen; plassen innerst i (husbondens plass)

oks-beala - plassen tett ved døren, den del av hver låajtoe som støter opp til *okse*

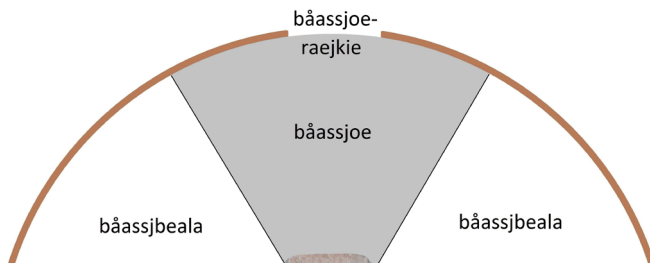
okse - rommet innenfor døråpningen; (dør i hus)

oksestahke - dørrommet, rommet innenfor døren (der man har ved)

soelmehth; oxsen soelmehth; soelmeh - passasje, døråpning; gangplass (midtlinje fra døren til ildstedet); gjennomgang, dør (i hus)

Båassjoe

Båassjoe aerneste båassjoeraejkien raajan.

Båassjosne beapmoeh jïh lihtieh, pñihtjhgiebnie jïh krovhte, tjaetsie-lihtie, gaerieh jïh jeatjah deerpegh, gæstoe jïh vihkeles vierhtieh.

Åvtesne goh niestiem vaalteme provhkin bovtsebearkoem båassjoe-raejkien tjïrrh gåatan tsaekedh.

Dej beeli båassjoe lij aejlies sijjie gusnie gievriem utnin båassjoe-maadterisnie. Jïh biïrnen bearkoem båassjoeraejkien tjïrrh tseekin goh lin vijreme. Dan åvteste båassjoeraejkiem aejliesoksine aaj gåhtjoejin.

Aellieh båassjoen bíjjelen síllh!

aejlies-okse - hellig-dør, et annet ord for *båassjoe-raejkie*

båassjoe, båassja - innerste del av telt eller gamme, matplassen

båassjoe-/ båassja-raejkie, båassjoe-njaelmie - trekkhullet ved *båassjoe*

båassjoe-beala, båassj-beala* - den halvpart av hver sitte- og liggeplass som støter opp til *båassjoe*

båassjoe-gierkie - arnestein som vender om *båassjoe*

båassjoen-såalka, båassjan-såalka; såalka*, såalka-gierkie - avlang stein som stilles mot *båassjoe* i teltgamme; avlang stein (i teltgamme)

silledh IV; sillestidh; silledidh - skreve (f.eks. over andres føtter, når en skal inn i gammen), ta lange skritt; ta et langt skritt, springe over; strekke seg etter

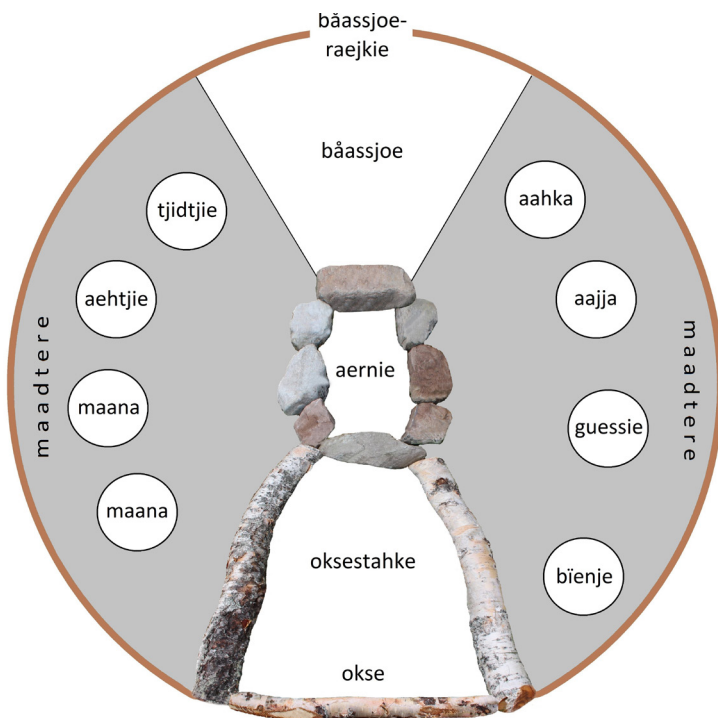
Guvvie: Båassjosne.

Låajtoeh

Fiereguhten gåetienalmetjen lij vihties sijjie. Åajvahbielie, tijdtjie gon aehtjien sijjie, garrah bielesne båassjoen luvnie. Smaave maanah eejhtegi lihke. Aajjah aahkah tjahkasjægan ælkies bielesne båassj-bealesne jallh dah stuerebh maanah. Sjovne jîh triengke ælkies bielesne oksen lihke. Guessieh aaj dagka. Bïenji sijjie oksbealesne, maadterisnie.

*Aellieh geejvîh dan oksmaadtegasse guktie
eah muþpîeh baahrtsh vaedtsedh!*

geejvedh VI - slenge seg på ryggh *dîhte geejveme dan oks-maadtegasse guktie ij annje baahrtsh vaedtsedh* han ligger utstrakt rett innenfor døren så at man ikke slipper forbi
sijjie; tjahkes-sijjie - sted, plass; tilholdssted *sæjjan tîjhenidh sette seg på (sin) plass; jis ij Leah sijjie* hvis det ikke er plass (i gammen); sitteplass

Gæssie gáatan tjaaangedh dellie mubpiéj
genhtsemí vaedtsedh maadteren baaktoe, íj
mubpiéj juelkiej bíjjelen!

gâetehke, daah gâetehkh; gâetien-almetjh - som hører til den gammen, folket i gammen
gâetie-bielie*, gâetie-guntie - husstand, familie; *göökte gâetiebielieh*, to husstander i en
gamme

gâetie-iemedede - husfrue

gâetien-âejjie - familieoverhode

âajvah-bielie, âejvie-bielie - hovedsiden i gammen, disponert av foreldrene eller familieover
hodet

ââjvere, ââjverasse; âajvemes tjahkes-sijjie; ââjvere-gietjie, ââjveres-gietjie - den
fornemste plassen; sitteplassen; den fornemste plassen i gammen (til høyre eller venstre);
hodeenden av seng; hodeenden av skinn

*Júktie nŭjseńájja gálga čaŋəjh goátan, dillie ij iččh
sahtlákan vaččəjh, men varjam čoąŋkan čŭŋkərdijt,
jih ij iččh silləjh nŭppieh jielgiej bijjələn, men nŭppiej
gəńčəməj vaččəjh, mattəən bakt.*

Gaaltije: J. Axmann/ K. Bergsland (1943)

Gåetesne

Ij leah dan stoere sijjie gåetesne. Gåetienalmetjh gelkieh tjahkasjidh jŭh gællasjidh guktie jeatjebh aaj tjaakanieh jŭh baehtsieh vaedtsedh. Tjåenieh aaj maadterisnie utnedh.

Guvvie: Gåetesne pråvhka boelvhuvelkien jallh marhtajuelkien tjahkasjidh.

Jöövedh tjåenide maadterasse annetje joevene desnie!

Gaaltije: G. Hasselbrink (1981)

Guvvie: Bienen sijjie maadterisnie, oksbealesne dyölhken lihke.

Jis bienje geajnoen åvtesne, dellie bienjem nihtedh:

Assh dullen geajnan avteste!

Gaaltije: G. Hasselbrink (1981)

boelvh-juelkien, boelvh-jööлки - på kne *boelvh-jööлки tjahkasjidh* sitte på kne
joevenidh - fare så det blir bedre om plassen; mv.

jöövedh, jeevedh VI; jöövelidh - rydde, legge (tingene) på plass i (gammen);
legge (én ting) på plass; jevne til (én gang, én ting); rydde, jevne til i en fart
marhta-juelkien; marhtajuelkien tjahkasjidh - sitte med beina i kors (slik man
sitter i gammen)

tjaakanidh - rommes, få plass

tjåenieh *flt.* - saker, eiendeler, husgeråd, bagasje

Moerh viedtjedh

Gosse moerh gâatan viedtjedh dellie maadtegen luvhtie galka tsaekedh.

Njoetjeluktie moerh edtjh gâatan tsaekedh!

Jis naakenh bâastoehmoerh gâatan tsaakeme, âvtesne jeehtin:

Aellieh dillie bâastoehniere / bâastoehsjenie datne!

Moerh dâllese biejedh

Gosse moerh dâllese biejedh dellie svaajhtoeh, moeri maadthgietjeh, bâassjoen gâajkoe biejedh. Jis naakene bâastoehlaakan beeji, âvtesne jeehtin:

Datne moerh dâllese biejh goh daatje!

Gaaltje: T. Tomasson (1917, 1988:32)

Guvvie: Njoetjeluktie moeretjieskesem dâllese beaja.

Aellieh bâastoeh moerem biejh!

Åvtesne provhkin aaj guhkies moeregaltem biejedh maam
evtiebasse sirtin goh maadthgietjie ånnetji bualeme. Moere-
galte nimhtie guhkiem buala.

Jueskien jallh tjåetskemen dellie jijnjh moerh daarpesje juktie ij
edtjh gåalodh. Jis eensilaakan tjuara bueliehtidh dellie maahta
bartestehtedh juktie ij dan baahke sjïdth dâllen bijre.

Jemhkelds iehkedi jis jijnje vætnoe dellie såerviemoerh biejin.
Dejstie dan hijvenlaakan tjuavka. Men såerviedâlleste dan jijnje
soeve sjædta, jïh vaarjoeh varke soeven.

båastoeh-moerh - ved som er tatt bakvendt inn (med toppen først)
båastoeh-niere, båastah-niere; båastah-sjienie - mann; kvinne som tar veden
inn i gammen på feil måte (med toppen først)
dâlle, dalle, dolle* - ild
maadth-gietjie - rotende, *moeren maadth-gietjie* rotende av tre
moere-galte, galte - stor, tykk avhuggen trestamme til ved
moere-tjieskese, tjieskese - vedski, kløyvd vedtre
njoetjelukte, njoetjeluktie - med rotenden inn, *njoetjelukte moerh edtjh gåatan*
tsaekedh, du skal ta veden inn i gammen med rotenden inn
bartese; bartesth, bartestahke - vedtrær oppstablet til beskyttelse for folk og
klær mot ilden i gamme
bartestehtedh I; bertedh I - sette opp beskyttelse mot varmestråling i gamme;
stable opp (f.eks. ved); mv.
skårkedh III - ta fyr (om riset på gammegolv)
soeve; soeven, soevine - røyk; (er) smussig, skitten av røyk
svaajhtoe - huggsnitt, skår i tre ved hugging; rotenden (sneiingen) på felt tre
såervie-moerh, såervie - tørr furuved, tørrfuru

Oksestahke

Eejnegen galka moerh utnedh dennie oksestahkesne, bejsjeme-maadterisnie. Hijven gåetienveellesne nuekies moerh utnedh juktie aelhie ålkode jienebem viedtjedh.

Guvvie: Moerh dennie oksestahkesne.

bejsjeme-maadterisnie* - like innenfor døren, helt inne ved gammeveggen
gåetien-veelle, veelle; sjåljo, sjåljo, sjalja - plassen foran gamme, teltgamme; åpen plass, mv.
oksestahke - dørrommet, rommet innenfor døren (der man har ved)

Dållebealesne

Dålle baahkesem jìh tjoevkem vadta. Dållesne prihtjegem voessjedh, beapmoeh doeltehtidh jìh bissedh. Dållebealesne lovvve vaarjoeh gejhkiedidh jìh jìttjemse biktiehtidh. Tryjjes aaj tjahkasjidh dållen bijre soptsestalledh.

Aellieh aernien bijjelen sïllh!

Maanide tjuara vaarohtidh jïh geehtedh juktie eah edtjh dâllese gahtjedh jallh dâllesne röödtsedh.

*Tjoeverin maanide beltedh, olles dâllese gahtjh, ...
Dâllesne Govn'aajja. Dïhte lij isveligs, maanide
veelti jis dâllesne röödtsin. Fierhten aejkien dâllesne
herriehkinie dellie akte miesie tjelmiehtåvva, idtjin
gujhth dam maanah sijhth.*

Gaaltije: B. Sparrock / Olofsson (2007)

Guvvie: Gejhkiebearkoem tsaapeminie jïh mubpie prihtjegem jåvka.

Govn'aajja - 'Askguden'
röödtsedh VI - rote og grave
herrehke - liten kjepp; pinne, stikke

Ij edtjh määarah dällesne baeltedh!

Dejtie olkese guedtedh jih gaaltijensleabpese seedtedh, jallh kroehkedh akten morhtesaajse.

Ij edtjh goelkh gan baeltedh!

Dejtie guedtedh jih seedtedh gasngesehagkese. Jis læhkam bovtse utnedh, dellie galka nimhtie darjodh.

Gaaltije: J. Axmann/ K. Bergsland (1943, 1992)

Ij edtjh plastihkem jallh daagkerem baeltedh. Dehtie berkiestimmeste ovmesse deerjemh mejtie ij Leah hijven voeingehtidh.

berkiestimmie - røyk, os

baeltedh I; baeltiehtidh - brenne (noe); mv.; drive på å fyre *dellie baeltiehtidh jijjem gaajhke* da var det å fyre natten igjennom

deerjemh - forurensninger

dälle-bealesne, *dolle-bealesne - ved ilden

dälle-maadtege; dälle-maadtegisnie = dälle-bealesne - kanten av ildstedet; ved ilden

gaaltijen-sleabpa, -sleabpoe - kilde til å tømme avfall i

gasngese-hagke - tett einerkraft

giemhpestahke - stav som man holder kaffekjelen med over bålet

kroehkedh IV; krogkesjidh - grave, rote, mv.; grave ned

morhte-saajse* - myrhull med svart bløt jord (hvor det ikke vokser noe)

måaroekrogke; måaroevåarhcoe, måaravuarhka - beingrop; beingjemme

nastedh IV; nastehtidh; nastehtidh, nastehtedh I - karre veden sammen, friske på, legge på (ilden); legge på litt ved; som snarest friske på (ilden); holde (ilden) vedvarende ved like

nasth-klaahka, nasteme-klaahka, naste-moere*, dolle-klaahka* - stav til å karre veden sammen med

seedtedh VI - kaste

Åvtesne jeatjah aaj vuekieh:

*Avtelen dah saemieh provhkin sjieledh daej
moenesji gâajka ... Goh lin gâetesne byöpmedin
maam, dellie gujht moenesjidie aaj veedtin
maam. Jih goh prïhtjegem provhkin jovkedh,
dellie gurkestin aaj ohtje prïhtjegem dej aernie-
gierkiej vööste ...*

Gaaltije: A. Andersson (1992)

Guvvie: Sjïeline ohtje prïhtjegem aerniegierkiej vuestie gurkeste.

moenesje, *flt. moenesjh* - forvarsel, vardøger; noe unaturlig (f. eks. et gjenferd) som varsler sykdom eller død

sjïele - offergave, mv.

sjïeledidh, **sjïeleridh***, **sjealadidh** - ofre til

vuekie - skikk; bruk; måte; regel

Rigkie

Hijven rigkiem utnedh låavthgâetesne. Rægkan krovhtem tseegkedh, jîh maahta aaj prîhtjhgiebniem dîsse tseegkedh.

Guvvie: Prîhtjhgiebnie rigkesne gævnjan.

Dållebealesne gernjerebielen vealesjeminie, dållem nasteminie.

krovhte-tseegkie - grytestang, gryteklyke, gren på *deakehke* i gamle til å henge gryte på
kråatje, kråahtje, kråavhtje - krok (f.eks. til å ta gryten av ilden)

rigkie, rigkien-ruevtie; jarka-rigkie - skjering, jernkjetting til å henge gryte i; dreibar skjering

rigkien-kråavhtje, *rigkien-krååtje - krok på skjering

rigkien-venjkie, *rigkien-vualemdh - grytekrok av tre (den øverste ende er festet til *ævlerge*); trekrok i enden av *rigkie*

skoehtehke, skoehtehke-rigkie, skohtege-rigkie - skjering (jernkjetting til å henge gryte eller kjel over ildstedet)

suenjere - stillas til å henge opp kjøtt eller annet til tørk (to eller tre avkvistede bjørker med smågrener reises mot hverandre)

tseegkedh VI - sette på (kjøttgryte til koking); sette opp, reise opp, bygge; mv.

vualedh, vualadahke - skjøt på kjetting (for å få kjele eller lignende til å henge lavere); lavereliggende trakt

Dellie aahkan njueniem bualta

Dam jeehtin gæssie rigkienkråavhtje
dållen bijjielisnie jïh ij mij desnie
gævnjan.

«**dellie aahkan njueniem bualta**» - «nå brenner det i nesen på gamlemor»
(sa man når kroken henger ned i ilden uten at det er noe på)

Okse

Gosse buaredh dellie hijven gåetesne. Gosse ebrie jallh klååmseht-
biegke dellie gåetie soeveste, jïh vearremes tjelmide dihte soeve.

Jis låavthgåetie soeveste dellie maahta oksem ånnetji rïhpestidh
juktie edtja skeerkedh.

Rïhpesth oksem! / Geehpedh oksem!

Gaptjïh oksem! / Dahph oksem!

Guvvie: Okse.

dahpedh IV - lukke igjen (dør, gamme eller hus)

dahpesidh - gå igjen (om dør)

dahpesisnie - (er) lukket (om dør)

gaptjedh IV; gaptjestidh - dekke til, legge over, bre over; lukke (dør, oksem); stenge, eller bre over eller lukke som snarest

gaptjeldihkie; gaptjeldahkesne - lukket (om dør); tildekket; bredd over; (er) lukket

geehpehtidh - åpne døren (oksem) på vid vegg (og la den stå oppe)

klååmsehth, klååmsehtahke - vær med ustadig vind slik at røyken slår inn

rīhpestidh; rīhpesidh, rīhpelgidh - åpne, lukke opp; åpne seg (av seg selv)

ræhpas attr. - åpen

skeerkedh VI; skierkedidh - bli røykfri om gamme; klarne (om været); gjøre gamme røykfri

soelmehth; oxsen soelmehth; soelmeh - passasje, døråpning; gangplass (midttlinje fra døren til ildstedet); gjennomgang, dør (i hus)

soevestidh; soevedidh; soevelgovvedh IV - bli fylt av røyk (gætie), mv.; ryke; bli skitnet til

Riehpene jìh bìerjese

Riehpene tjiirrh soeve berkeste.

Gosse ebrieh sliehtieh jallh garre bìegke dellie hijven bìerjesem utnedh. Bìerjesem bìejedh, bìerjestidh, bìegken ebrien vuestie.

Gosse obre dellie tjaetsie guara deakehki mietie, jìh tjuara geehtedh olles tjiektjh låavtegen sontere guktie låvva.

Tjåetskemen dellie maahta riehpenem gaptjedh guktie bijvelåbpoe gåetien sisnie sjædta.

Guvvie: Bierjese.

berkiestidh - stige opp (om røyk); ryke, ose (om ild) *daate dälle berkeste, ij gujht buelieh*, denne ilden ryker, den brenner ikke

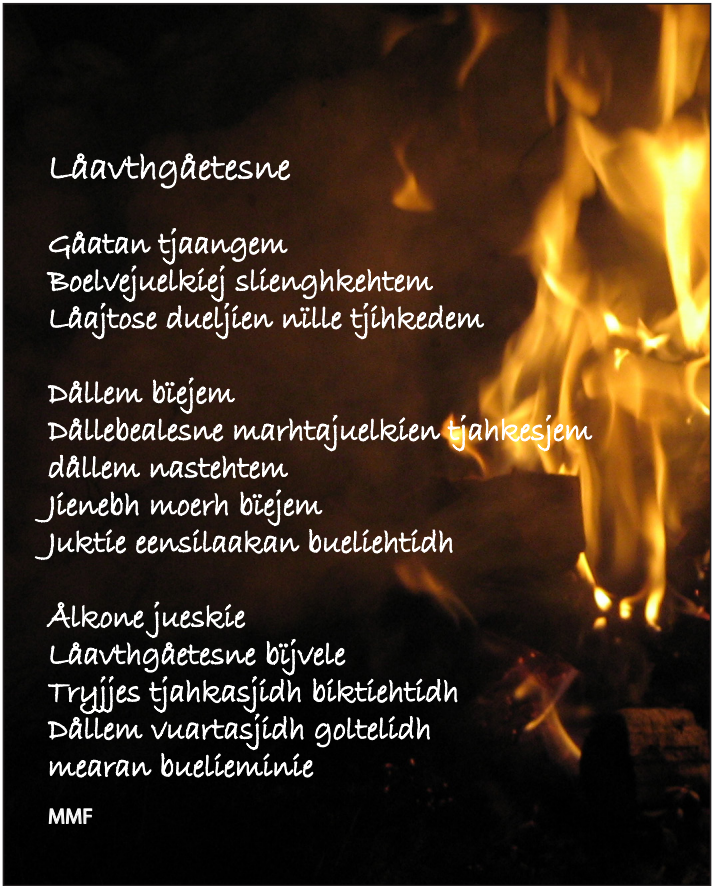
bìerjese, bìerjestahke; riehpene-bìerjese - røykskjerm (på vindsiden av ljore), skjerm mot regn; ljoredekke, dekke (av tøy) stilt på skrå ved ljoren mot vind og regn

bìerjestidh - legge, binde på røyk- eller regnskjerm (på vindsiden av røykhullet)

goeredh IV - bevege seg, følge langs med noe, mv.; *deakehken mietie guara* det renner (regnvann) langs gammestangen

gåetien-faasoe - vern mot vind (der været tar, setter man bjørketrær eller ris omkring for ly for gammen)

maajverdidh; maajverostedh V - slå inn i gamme eller telt (om røyk); bli fylt av røyk; mv.
riehpene, riehpene-raejkie - ljore, røykhull (i gamme og teltgamme)
soevedihks attr. - som ryker svært (om gamme)
såalmedh III, såalmodh II - trenge inn i teltet (om snø)

Låavthgåetesne

Gåatan tjaangem
Boelvejuelkiej slienghkehtem
Låajtose dueljien nille tjihkedem

Dållem biejem
Dållebealesne marhtajuelkien tjanhesjem
dållem nastehtem
Jíenebh moerh biejem
Juktie eensilaakan bueliehtidh

Ålkone jueskie
Låavthgåetesne bijvele
Tryjjes tjanhasjidh biktiehtidh
Dållem vuartasjidh goltelidh
mearan buelieminie

MMF

Raagkese

lehkeden juktie åarajidh dellie åeremevoessh j'ih åeremesvaarjoeh laetjedh. Muvhth aaj raagkesem utnieh. Dam deakahkidie g'arra goh galka åarajidh. Giesege eah tjoejhkh buektehth dan sijse. Jæjhka dovne bijvelåbpoe raagkesen sisnie åeredh gosse ålkone jueskie.

Raagkesem maahta j'ijtje g'arodh bomulleyjeste.

Guvvie: Raagkese.

Tryjjes aaj raagkesen sisnie.

raagkese - innertelt, sovetelt (hindrer mygg i å komme inn, varmt og lunt å sove i om natten når det er kaldt ute)

Gaaltje: Bievnijh Ruvhten sijteste.

lehkeden gosse beelhtem loetedh, dam gïesedh jïh âejjiedovtegen
nualan biejedh. Bâeries almetjh jeehtin:

ij edtjh gâessie staeleth årrodh!

Gaaltije: J. Axmann/ K. Bergsland (1943, 1992)

duvvede - fra ytterkanten (nærmest *aernie*), fra kysten, mv., **duvvege** - ved ytterkanten (av soveplassen), **duvvelde** - ytterst, lengst mot *aernie*, **duvvelen** - (legge seg) ytterst, nærmest *aernie*, **duvvielasse*** - lenger utpå; (legge seg) nærmere *aernie*, **duvvielisnie** - (sove) lenger framme i sengen, nærmere *aernie*, mv.
gaptjedidh - dekke til, dekke (flere ting), re (seng); bre over (noen som sover) med flere plagg eller liknende
hijhte - sovepose (av skinn)
juelkie-sakta, jielkie-sakta* - fotenden, der hvor føttene er når en sover (mot døren)
krunhtjestidh, maadterasse krunhtjestidh annetji liegkestidh - krøke seg sammen innerst i gammen for å hvile litt
miehtjelen - bakover, bakom *biejh dam dov miehtjelen* legg det bakom deg (ved gammeveggen), **miehtjene** - bak, bakom (f.eks. bak teltet), **miehtjebasse** - lenger bakom (nærmere teltveggen), **miehtjielasse** - (til) lenger bakover, **miehtjielisnie** - bakom, *gåetien mihtjielisnie* bakom gammen, *dennie dov mihtjielisnie* der bakom deg (i teltet), mv., **miehtjelistie** - fra den bakre siden; fra gammeveggen, mv., **myöhtese, myöhtjese** - mot gamme eller teltveggen, fra avsides, nordsiden mv.
nalhke-gierkie - støttestein på tvers, stein til å ha under hodet
sakte*, juelkien sakte - ved fotenden (f.eks. av sovefellen)
staeleth - uten stål, stålbit
âejjie-gietjie - hodeende (av sovefell)
âejjie-sakta*; ââjverdahke*, ââjvergasse* - hodeenden av soveplass (mot *båassjoe*)
âereme-sijjie - soveplass; *gaskesne âeredh* sove i midten; *miehtjebasse âarajidh* legge seg ytterst mot teltveggen; *duvvielasse âarajidh* legge seg nærmere *aernie*
âereme-vaarjoeh, âerems-vaarjoeh, âedems-vaarjah*; **âereme-jillemh** - sengklær

Diejvese:

ih Leah datne gâessie otnerasine mov gâetesne orreme.

Gaaltije: L. Kappfell (2013)

Gåtiem sjeakodh

Juktie galka tryjjes årrodh låavthgåetesne, tjuara gåtiem riejnies utnedh jñh gaajhkh tjåenieh joekoen sijjine. Muvhtene aaj daerpies gåtiem sjeakodh, aerniem reejnedh jñh aerniegierkieh sööpedh. Jis låajtoe radtsesje jallh gåetie sjiellien dellie daerpies gåtiem vihth doerkestidh orre doerkigujmie.

Guvvie: Gaajhkh tjåenieh joekoen sijjine.

jööledh VI - rydde (*gåtiem*)

jöövedh, jeevedh VI; jöövelidh - rydde, legge (tingene) på plass i (gammen); legge (én ting) på plass; jevne til (én gang, én ting); rydde, jevne til i en fart

radtsasjidh - sprike til alle sider, sprike opp (om riset på gulvet) *låajtoe radtsesje* riset på liggeplassen spriker opp

reektedh VI - rette på

riejnies*, *gåtiem riejnies utnedh** - holde gammen ren

sjeakodh II; sjëkedidh - rydde (inne), rydde opp (*gåtiem*); rydde opp og gjøre rent (i gamme)

sjiellie; sjiellie-låajtoe - skrot på gammegulvet *gåetie barre sjiellien* baret på gulvriset er slitt av så bare kvistene er igjen; slitt risdekke

Guessine gåatan tjaangedh

Gåessie guessine gåatan tjaanga dellie tjeekngede oksestahkese. Destie gåetehki gâajkoe buarastehtedh.

Guessie edtja vuertedh goske gâetien âejvie dueljiem jeavode jîh satnem böörie tjihkedidh:

*vuajnah tjihkedh!
Âvtenh evtiebasse daan dueljien nille!*

Guessie dellie gæjhta jîh boelvhjuelkiej niegkeste dan sæjjan gâabph bööresovveme tjihkedidh.

Guvvie: Dâlles/ dalle/ dolle.

Âvtesne jeehtin:

Dellie guessieh bâetieh, dolle tjopkese

Gaaltije: J. Axmann/ K. Bergsland (1943, 1992)

boelvh-julkien, boelvh-jöölki - på kne

niegkestidh* - krype (på alle fire); *boelvh-juelkiej niegkestidh** krype på knærne

slienghkiehtidh; slienghkesidh - knele, falle på kne *boelvh-juelkiej slienhkehte* faller ned på kne; *boelvh-juelkiej nille* (legge seg) på kne

tjaangedh IV; tjaangestidh - gå inn, stige på; titte innom, gjøre et kort besøk

tjahkasjidh - sitte; *boelvh-jöölki tjahkasjidh* sitte på kne; *marhta-juelkien tjahkasjidh* sitte med beina i kors

tjeekngedidh - sette seg på huk

tjihkedidh - sette seg

tjopkesidh*, tsopkesidh - pipe, visle i veden (særlig) never, når den begynner å brenne

Nyjsenjupmelh

Gåetesne jupmelaahkah mah gåetiem vaarjelieh:

... Maadteraahkan golme niejth, Saaraahka, Joeks-
aahka jïh Oksaahka. Saarahka dejtie guektiengiërth
nyjsenæjjide vaarjele. Joeksaahka, dïsse dam sjïele-
didh jis baarnetjem sijhtin dâastodh. Vienhtin
gidtj, aalkoste gaajhkh maanah lin niejtetj.
Oksaahka, dihte oksebealesne. Oksem geehti jïh
eejhtegidie viehkiehti maanide geehtedh.

Gaaltje: B. Sparrock / Olofsson (2007)

Laavenjassh

1. Soptsesh akten aejkien bijre goh datne låavtgåetesne årroejïh.
2. Datne edtj vaeresne minnedh. Soptsesth guktie ryöjredidh juktie naan biejjieh bierkenidh.
3. Datne govleme guktie dâemiedidh saemiengåetesne? Soptsesth dan bijre.
4. Datne låavthgåetesne. Dellie guessieh bætieh. Tjaelieh soptsestallemem.
5. Jis dov aajjah aahkah, jallh dov naan åahpetj, mah saemien-gåetesne maanabaelien årroejin, gihtjedh dejtie guktie don aejkien lij.
6. Tjïelkesth daam diejvesem: *Ih leah datne gåessie otnerassine orreme mov gåetesne.* (Gaaltje: L. Kappfjell)
7. Toelhkesth daam jiehtegem: *Ij leah mijjen naan vihties baakoe joekoen sæjjan, guktie dihte laedtiej baakoe 'hjem'.* (Gaaltje: Jaahkenelkien Anna)

Gaaltijh

Andersson, Ando: *Maam dah soptsestamme*, Sámi Girjijt, Jokkmokk, 1992.

Bergsland, Knut: *Rørossamiske tekster*, 1943. Pettersen Ove (red.) 3. utgave. Norsk Folkemuseum, 1992.

Bergsland, Knut: *Gåebrehki soptsesh (Røros-samiske tekster)*. Ella Holm Bull, 2. utgave. Universitetsforlaget, 1987.

Bergsland, Knut & Hasselbrink, Gustav: *Saemien lohkemegærja*, 2. utgave. Samisk utdanningsråd, Universitetsforlaget, 1985.

Bergsland, Knut & Magga, Lajla Mattsson: *Åarjelsaemien-daaroen baakoegærja*. Samisk utdanningsråd, Idut 1993.

Bull, Ella Holm & Bergsland, Knut: *Lohkede saemien*, Grunnskolerådet/ Davvi Girji o.s., 1993.

Bull, Ella Holm & Jacobsen, Anna (red.): *Guktie derhvie-gåetiem tseegkedh*, Saemien ööhpehtimmieraerie, Davvi Girji o.s., 1994.

Bull, Ella Holm: *Ov-messie darjomes*. Idut, 2000.

Drake, Sigrid: *Västerbottenslapparna*, 1918, Två förläggare bokförlag, Umeå, 1979.

Hasselbrink, Gustav: *Südlappisches Wörterbuch*, band I - III, Dialekt- och folkminnesarkivet. Uppsala, 1981.

Jaahkenelkien Aanna: *Don jih daan bijre II*, Daasta berteme, 1998.

Kappfjell, Lena: *Dotkije tjaangeme gåatan*, Artihkele, nr. 1 Sámis, 2013.

Kristoffer Sjulssons minnen - Om Vapstenlapparna i början af 1800-talet, upptecknade af O.P. Pettersson, Acta Lapponica 20. Nordiska museet, Bäckman, Louise/ Kjellström, Rolf (red.), 1979.

Magga, Lajla Mattsson: *Norsk-sydsamisk ordbok/ Daaroen-åarjelsaemien baakoegærja*, Idut, 2009.

Norsk museums pedagogisk forening: *Røros-prosjektet*. Arbeidsgruppe 1: *Røros-samenes ressursutnytting – historisk og dagsaktuell*. Redaksjon og stensiltrykk v/ Tromsø museum, samisk-etnografisk avd. Universitetet i Tromsø, 1978.

Olofsson, Christer: *Gåessie dah jeatjebh åeriemine*, Gullers Förlag, 2007.

Tomasson, Torkel. 1917. *Några sägner, seder och bruk upptecknade efter lapparna i Åsele och Lycksele lappmark samt Herjedalen 1917*. Lindin, Leif och Rydving, Håkan (red.) Uppsala, Dialekt- och folkminnesarkivet, 1988.

Njaalmeldh gaaltijh:

Jaahkenelkien Aanna: Tjoejefijlem: 10_Aug_1992_Anna_Jacobsen.mp3
gaskeviermeste veedjtjeme 2016: <http://www.learoevierhtieh.no>

Bievniyh Ruvhten sijtjeste.

AAJEGE

SAEMIEN GİELE- & MAAHTOEJARNGE

Påasteadresse:	Guessieadresse:
Postboks 301	Sundveien 12
7361 Røros	7374 Røros

Tlf. 72 81 12 66
www.aajege.no

